

KEPPI JA PORKKANA

Valtiosektorin tiedote 1/2009

Sisältö

- 1 Kohti neuvottelukierrosta
- 2 Valtion vuosilomat uudistuivat
- 3 ALKU-hanke uudessa vaiheessa
- 4 Paljon puhuttanut yliopistolaki etenee

PÄÄKIRJOITUS

Kohti neuvottelukierrosta

Nykyinen virka- ja työehtosopimuskausi päättyy 31.1.2010 ja valmistautuminen uuteen neuvottelukierrokseen on jo alkanut. Neuvottelut tulevatkin olemaan enemmän kuin haastavia nykyisessä talouden taantumassa. Valtiotyönantaja on jo vilautellut nollaratkaisua, joten on pelättävissä, että seuraavat tarjoukset voivat olla vieläkin huonompia.

Valtion neuvottelukunta on kevään aikana kokouksissaan ja seminaarissaan aloittanut neuvottelutavoitteiden laadinnan ja tavoitteet täsmentyvät syksyä kohti. Samaan aikaan valmistellaan myös muiden pääsopijajärjestöjen kanssa listaa yhteisistä tavoitteista.

Tärkeätä on saada mm. valtiosektorin palkkauksen jälkeenjääneisyys yleisiin työmarkkinoihin verrattuna pienentymään. Myös määräaikaisten vakinaistaminen on keskeinen tavoite. Onhan maan hallitusohjelmassakin kirjaus ohjelmasta, jolla tulee varmistaa julkisen sektorin työvoiman riittävyys ja alan houkuttelevuus. Keinoina esitetään palkkausta, vakinaisia palvelussuhteita ja palvelussuhteen ehtojen kehittämistä.

Tavoitteiden asettaminen on liitoille kuitenkin vain osa sopimusneuvotteluihin valmistautumista. Neuvottelijat tarvitsevat tuekseen myös taustajoukkoja. Siten työtaisteluvalmiuden nostaminen neuvotteluvaiheessa on aina tarpeen ja nykyisessä taloustilanteessa vieläpä erityisen tarpeellista. Valmiutta rakennetaankin JUKOn valtion keskuslakkotoimikunnan ohjeiden mukaisesti liittojen yhteistyönä.

Jukolaisen järjestövalmiuden tila tarkistetaan kaikilla hallinnonaloilla ja ohjeistusta on päivitetty. Paikallisia ja alueellisia lakkopäälliköitä on koulutettu, neuvottelujen aikaista viestintää suunniteltu ja liitoilta on pyydetty ja saatu sitoumuksia valmiuden rakentamiseksi tarvittaviin kustannuksiin.

Myös jäsenten on varauduttava työtaisteluun, jos työnantaja ei neuvotteleitse ole valmis tyydyttävän sopimuksen solmimiseen. Tunnetta kuitenkin tässäkin asiassa vastuumme ja pyrimme viimeiseen saakka sopimukseen neuvottelupöydässä.

Järjestövalmiuden nostaminen on osa vastuullista edunvalvontatoimintaa. Ju-

kolaisten etujen ajaminen vaatii yhteistyötä kaikilla tasoilla.

Arja Laine

asiamies

Suomen Valtioliittolaisten Liitto SVALL

**Hyvää kesää
Kepin ja porkkanan lukijoille!**

Valtion vuosilomat uudistuivat

Vuosilomat valtiolla määräytyvät nyt uudella tavalla. Lauantaita ei enää lasketa arkipäiväksi ja lomaan oikeuttava palveluaika lasketaan aikaisempaa yksinkertaisemmin. Myös ns. talvilomapidennyksistä luovutaan.

Pääsopijoiden eli Julkisan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKOn, Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ja Palkansaajajärjestö Pardia yhdessä valtiovarainministeriön kanssa tekemä virka- ja työehtosopimus vuosilomista tuli voimaan 1.4.2009.

Uutta sopimusta sovelletaan ensi kerran määrätessä ja annettaessa 1.4.2009 alkavan lomanmääräytymisvuoden aikana ansaittuja lomia ja niihin liittyviä

korvauksia ja lomarahaa. Suurin osa muutoksista tulee käytännössä sovellettavaksi kesällä 2010.

Pääsopijat ja valtiovarainministeriö ovat valmistelleet vuosilomasopimuksen soveltamisohjeet. ■

Tarja Niemelä

neuvottelija/lakimies

Julkisan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry

Mikä muuttui?

Lauantai ei enää arkipäivä

Valtion huhtikuussa voimaan tulleen vuosilomasopimuksen mukaan lauantaita ei enää lasketa arkipäiväksi. Lomapäivä on edelleen arkipäivä, mutta arkipäiväksi ei lueta lauantaita, sunnuntaita, kirkollisia juhlapäiviä, jouluaattoja, juhannusaattoja, itsenäisyyspäivää eikä vapunpäivää. Näin ollen niin sanotulle tavalliselle kalenteriviikolle merkitty loma (ma-su) kuluttaa 5 lomapäivää.

Myös irtopäivälaskentasääntö poistui. Tämä tarkoittaa sitä, että viittä irtopäivää kohden ei enää lasketa ylimääräistä lomapäivää.

Taulukoista vuosiloman pituus

Aikaisempien säännösten mukaan vuosiloman pituus määräytyi 2, 2,5 tai 3 päivän laskentasäännön perusteella. Uuden sopimuksen mukaan vuosiloman pituus

katsotaan välittömän palveluksen ja vuosilomaan oikeuttavan palvelusajan mukaan määräytyvistä taulukoista siten, että täydet lomanmääräytymiskaudet määrittelevät vuosiloman pituuden.

Talvilomapidennyspäivistä "kovia" päiviä

Talvilomapidennyspäiväjärjestelmästä luovuttiin. Talvilomapidennyspäivät ovat nyt normaaleja lomapäiviä ja myös vuo-

Taulukko 1.

Henkilöllä on lomanmääräytymisvuoden päättyessä alle vuosi välitöntä valtion palvelusta. Lomapäiviä/lomanmääräytymiskausia

täydet lomanmääräytymiskaudet	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
lomapäivien lukumäärä	2	4	6	8	10	12	14	16	18	20	22

Taulukko 2.

Henkilö on lomavuoden maaliskuun loppuun mennessä ollut välittömästi valtion palveluksessa vähintään yhden vuoden tai mikäli hänellä on päättävältä lomanmääräytymisvuodelta kaksitoista täyttä lomanmääräytymiskautta.

täydet lomanmääräytymiskaudet	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
lomapäivien lukumäärä	3	5	7	10	13	16	19	21	24	26	28	30

Taulukko 3.

Henkilöllä on ennen lomakauden alkamista vuosilomaan oikeuttavaa palvelusaikaa yhteensä vähintään viisitoista vuotta.

täydet lomanmääräytymiskaudet	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
lomapäivien lukumäärä	3	6	9	11	15	18	22	25	28	31	34	38

silomakorvaus maksetaan näiden päivien osalta. Esimerkiksi aikaisemmat 36 varsinaista lomapäivää ja 9 talvilomapidennyspäivää eli yhteensä 45 päivää (sisältää 7 lauantaita) muuttuvat vuosilomataulukon nro 3 mukaisiksi 38 lomapäiväksi.

Myöskään niin sanotun lyhytlomalaisen ei tarvitse enää pitää lomakauden ulkopuolella lomaa ollakseen oikeutettu 36 lomapäivään (sisältää 6 lauantaita) eli vuosilomataulukon nro 2 mukaisiin 30 lomapäivään.

Palvelusaika helpompi laskea

Vuosilomasopimuksella yksinkertaistettiin vuosilomaan oikeuttavan palvelusajan laskemis-sääntöjä. Virastoissa tuleekin tarkastella henkilöstön vuosilomaan oikeuttavan palvelusaikojen kertymistä uusien sopimusmäärysten mukaan.

Vuosilomaan oikeuttavaa palvelusaikaa on valtion palvelus, eräät virkavapausajat ja työstä vapautukset sekä varusmies- ja siviilipalvelusaika. Tämän lisäksi palvelusajaksi lasketaan palvelus muun työnantajan palveluksessa kotimaassa ja ulkomailla vastaavalla ammattialalla tai tehtävissä, joista on olennaista hyötyä virkamiehen tai työntekijän tehtävien suorittamisessa.

Kaikki se palvelus, joka on kertynyt aikaisempien sääntöjen mukaisesti 31.3.2009 mennessä ”jäädytetään”. Näin palvelusaika säilyy palveluksen jatkuessa tai eroamisen jälkeen silloin, kun henkilö tulee uudelleen valtion palvelukseen.

Virkamiesten osalta rajoitus, jonka mukaan yksityisen sektorin palvelusta voidaan lukea hyväksi yhteensä enintään 5 vuotta, poistui vuosilomasopimuksen myötä.

Lomarahan laskentasääntö muuttui

Kuukausipalkkaisen virkamiehen ja työntekijän lomarahan laskentasääntö muuttui, mutta itse lomarahan suuruus pysyy. Lomarahaa lasketaan siten, että se on 4, 5 tai 6 prosenttia sen maksamiskuukaudta edeltävästä kuukausipalkasta kerrottuna täysien lomanmääräytymiskuukausien lukumäärällä. Prosenttiluku riippuu siitä, mitä vuosiloma-tilukkoa (nro 1, 2 tai 3) virkamieheen tai työntekijään sovelletaan. ■

Tarja Niemelä

ALKU-hanke uudessa vaiheessa

ALKU-hanketta koskeva lakiesitys on eduskunnan käsittelyssä. Itse hankkeen valmistelutyössä on siirrytty uudelleen vaiheeseen, kun työn painopiste on siirtynyt alueille ja käytännön asioiden ratkomiseen. Henkilöstön asemaan liittyvissä kysymyksissä on kuitenkin vielä paljon tekemistä.

Valmisteluryhmä otti toukokuun alun kokouksessaan kantaa siihen, miten henkilöstö tullaan sijoittamaan käytännössä uusiin virastoihin sekä miten valinnat johdon ja tarvittaessa muidenkin henkilöiden osalta toteutetaan. Lähtökohta on se, että nykyinen henkilöstö sijoitetaan uusiin virastoihin. Avointa hakua tehtäviin voidaan käyttää vain poikkeustapauksessa, mikäli tehtävän täyttäminen ei muutoin onnistu. Tämä tarkoittaa sitä, että niin pitkälle kuin mahdollista henkilöt sijoitetaan uusiin virastoihin entistä omaa tehtävää vastaavaan tehtävään ilman erillistä haku- tai ilmoittautumismenettelyä.

Vain aluehallintoviraston johtajat nimetään avointa hakumenettelyä käyttäen ja heidät nimittää valtioneuvosto. Vastualueiden päälliköiden osalta järjestetään sisäinen ilmoittautumismenettely ja nimityksen tekee ao. ministeriö. Yksiköiden päälliköt määrätään määräaikaisiin tehtäviin myöskin sisäisen ilmoittautumismenettelyn perusteella. Pääsääntöisesti nekin virat, joiden tehtävät muut-

tuvat olennaisesti, täytetään haettavaksi julistamatta.

Vaikka menettelyiden periaatteet ovat nyt aikalailla selvillä, avoimia kysymyksiä on vielä paljon. Parhailaan odotellaan tarkkoja lukuja siitä, kuinka paljon on sellaisia henkilöitä, joiden sijoittaminen ei ole helppoa. Tämä selvinnee kootusta sijoittumissuunnitelmasta, joka valmistuu toukokuun lopulla.

Tukitoimia muutokseen

Hankkeen henkilöstöryhmän yhteyteen perustettiin erillinen henkilöstön tukitoimenpiteitä suunnitteleva työryhmä. Sen tehtävä on nyt suunnitella keskitetysti tarvittavia henkilöstöhallinnon toimenpiteitä ja välineitä muutoksen hallintaan.

Tukitoimenpiteitä koskevalla suunnitelmalla pyritään siihen, että koko ALKU-hankkeen piirissä olevaan henkilöstöön sovelletaan yhdenmukaisia menettelyitä. Tukitoimenpiteet on tarkoitus kohdistaa erityisesti siihen henkilöstöryhmään, jonka työtehtävät siirtyvät toiselle työ-säkäyntialueelle tai muuttuvat olennaisesti.

Suuntaa jatkotyölle haetaan henkilöstön piirissä kesän alussa tehtävästä työhyvinvointikyselystä, koulutustarpeiden kartoittamisesta ja alueellisten muutosryhmien väliraporteista. ■

Arja Varis

edunvalvontapäällikkö

Ympäristöasiantuntijoiden keskusliitto YKL
ALKU-hankkeen henkilöstöryhmän jäsen

Verotarkastajat Akavan Erityisaloihin

SUOMEN VEROTARKASTAJAT SVT RY siirtyy heinäkuussa Akavan Erityisalojen jäsenyhdistykseksi. Lähes 600 jäsenen yhdistys kuuluu tällä hetkellä STTK:laiseen Palkansaajajärjestö Pardiaan ja siellä Verovirkailijain Liittoon.

Suomen Verotarkastajat SVT ry:n jäsenet ovat päätoimisesti vaativaa verotarkastustyötä tekeviä tarkastajia. Jäsenten koulutustausta on pääasiassa akavalainen.

Paljon puhuttanut yliopistolaki etenee

Yliopistolaki on ollut eduskunnan käsittelyssä helmikuusta saakka. Sivistys- ja perustuslakivaliokunnat ovat kuulleet runsaasti asiantuntijoita. Perustuslakivaliokunta on keskittynyt mm. yliopistojen autonomiaan ja hallituksen kokoonpanoon. Lakiesitykseen tehtävien muutosten jälkeen yliopistolaki tulee voimaan aikaisemmin asetetun aikataulun mukaisesti.

JUKO on sivistysvaliokunnassa kuultuna toistanut samat asiat kuin aikaisemmin: ongelmallisia ovat palvelussuhteen muoto, määräaikaiset palvelussuhteet ja palvelussuhteen ehdot muutoksessa.

Eduskuntakäsittelyn aikana pääsopijajärjestöt ovat käyneet tuloksetta neuvotteluja henkilöstön siirtymisen ehdoista uusiin yliopistoihin 1.1.2010. JUKO on terävöittänyt yliopistosektorin järjestövalmiutta perustamalla yliopistosektorin lakkotoimikunnan.

Palvelussuhdelaji ja määräaikaisuudet keskeisiä

Eduskunnan käsittelyssä oleva hallituksen esitys lähtee siitä, että yliopistoissa ei tule olemaan virkasuhteita. JUKO on kuitenkin katsonut, että on perusteltua säilyttää osa tehtävistä edelleen virkasuhteisina. Tällaisia tehtäviä ovat erityisesti opetus- ja tutkimustehtävät ja muut virkavastuuta edellyttävät tehtävät kuten esittelijän tehtävät. JUKO katsoo myös, että kelpoisuusvaatimuksista tulee nykyiseen tapaan säätää asetuksella.

Yliopistojen henkilöstöstä yli puolet on määräaikaisissa palvelussuhteissa. Määräaikaisuuden perusteet on kirjattu valtion virkamieslakiin, mutta työsopimuslain mukaan työsopimus on voimassa toistaiseksi, jollei sitä ole perustellusta syystä ole tehty määräaikaiseksi.

Hallituksen esityksessä esitetään kuitenkin, että määräaikaisuuden perus-

teena voisi olla vakiintunut käytäntö. Vakiintunut käytäntö yliopistoissa määräaikaisien palvelussuhteiden osalta on tunnettu epäkohta. Lisäksi yliopistolain perusteluissa määräaikaisuuden perusteen esitetty neliportainen tutkijanura on liian väljä.

Virkamieslaki turvaa tällä hetkellä virkasuhteisten korvausvaatimus-, irtisanomis- yms. asioiden käsittelyn virkamieslautakunnassa, joka on merkittävä asia palvelussuhdeturvan kannalta. Erytysen tärkeä tämä on määräaikaisien (ketjutettujen) virkasuhteiden osalta. Sen vuoksi voimaannolakiin tulisikin säätää virkasuhteisen henkilöstön mahdollisuudesta saattaa ketjutetut määräaikaiset virkasuhteensa virkamieslautakunnan arvioitavaksi viiden vuoden aikana yliopistolain voimaantulosta.

Yliopistolain valmistelussa on vakuutettu, että henkilöstön palvelussuhteen ehdot eivät heikkene uudistuksen myötä. Tästä syystä uudistusta tulisi tarkastella henkilöstön osalta myös mahdollisena liikkeenluovutuksena ja noudattaa liikkeenluovutuksen periaatteita.

JUKO katsoo, että yliopistoihin tulee neuvotella kollektiivisopimus, joka turvaa kaikkien yliopistojen palveluksessa olevien henkilöiden palvelussuhteen ehdot ja palvelussuhdeturvan vähintään nykytasolla. Lisäksi yliopistolain voimaannolakiin tulee sisällyttää määräys, että valtion yleisiä virka- ja työehtosopimuksia ja opetusministeriön tasolla sovitut tarkentavia virka- ja työehtosopimuksia tulee soveltaa siihen saakka kunnes toisin sovitaan. ■

Pia Hiltunen

asiamies

Tekniikan Akateemisten Liitto TEK ry

LIITTOJEN VALTIOSEKTORIN ASIAMIEHET:

Agronomiliitto

Mari Raininko, asiamies
Puh. (09) 2511 1642, 040 901 1642
mari.raininko@agronomiliitto.fi
www.agronomiliitto.fi

Akavan Erityisalat

Kalevi Juntunen, asiamies
puh. 0201 235 351, 040 582 2780
kalevi.juntunen@akavanerityisalat.fi
www.akavanerityisalat.fi

Driftingenjörfsförbundet i Finland, DIFF

Erik Karlberg, verksamhetsledare
puh. (09) 4767 7346, 040 553 1158
erik.karlberg@diff.fi
www.diff.fi

Luonnontieteiden akateemisten liitto LAL

Jari Lehto, toiminnanjohtaja
puh. (09) 2511 1661, 0400 667 045
jari.lehto@luonnontieteilijat.fi
www.luonnontieteilijat.fi

Metsänhoitajaliitto

Tapio Hankala, toiminnanjohtaja
puh. (09) 6840 8112
tapio.hankala@metsanhoitajat.fi
www.metsanhoitajat.fi

Suomen Ekonomiliitto SEFE

Johanna Hämäläinen, asiamies
puh. 0201 299 289, 050 370 4456
johanna.hamalainen@sefe.fi
www.sefe.fi

Suomen Lakimiesliitto

Esa Eriksson, asiamies
puh. (09) 8361 0313, 041 458 0022
esa.eriksson@lakimiesliitto.fi
www.lakimiesliitto.fi

Suomen Psykologiliitto

Riitta Saikkonen-Heinonen, pääsihtööri
puh. (09) 6122 9177, 040 579 1513
riitta.saikkonen@psyli.fi
www.psyli.fi

Suomen Valtiotieteilijöiden Liitto SVAL

Arja Laine, asiamies
puh. (09) 6850 8020
arja.laine@sval.fi
www.sval.fi

Tekniikan Akateemisten Liitto TEK

Pia Hiltunen, asiamies
puh. (09) 2291 2223
pia.hiltunen@tek.fi
www.tek.fi

Tradenomiliitto TRAL

Mika Varjonen, toiminnanjohtaja
puh. 0201 558 814
mika.varjonen@tradenomiliitto.fi
www.tradenomiliitto.fi

Uusi Insinööriiliitto UIL

Juha Särkkä, julkisen sektorin asiamies
puh. 0201 801 843
juha.sarkka@uil.fi
www.uil.fi

Ympäristöasiantuntijoiden keskusliitto YKL

Arja Varis, edunvalvontapäällikkö
puh. (09) 622 68510, 0400 488 516
arja.varis@ykl.fi
www.ykl.fi

Vastaava toimittaja: Akavan Erityisalat, Kalevi Juntunen, p. 0201 235 351, kalevi.juntunen@akavanerityisalat.fi
Toimitus: Akavan Erityisalojen viestintä
Osoitteenmuutokset: Jäsenliitto